

Denkstof - Grensoverschrijdend gedrag

Er is de laatste tijd veel aandacht voor grensoverschrijdend gedrag. En terecht, want over zo'n moeilijk onderwerp waar lang een taboe op heerste, moet juist gesproken worden. Maar wat is grensoverschrijdend gedrag eigenlijk? Is jouw grens ook mijn grens? En we horen er nu veel over, komt het nu dan meer voor dan vroeger? Ga erover met elkaar in gesprek aan de hand van dit programma.

Onderdeel van programma

Voor wie
16+

Denkstof

Duur
60+ minuten

Er is de laatste tijd veel aandacht voor grensoverschrijdend gedrag. En terecht, want over zo'n moeilijk onderwerp waar lang een taboe op heerste, moet juist gesproken worden. Maar wat is grensoverschrijdend gedrag eigenlijk? Is jouw grens ook mijn grens? En we horen er nu veel over, komt het nu dan meer voor dan vroeger? Ga erover met elkaar in gesprek aan de hand van dit programma.

Let op: dit programma snijdt een gevoelig thema aan. Zorg voor een veilige setting. Dit programma kan alleen behandeld worden als er veiligheid in de groep is. Heb hier extra aandacht voor als je dit onderwerp gaat bespreken. Je kunt er ook voor kiezen om dit thema in kleine groepjes te behandelen of bijvoorbeeld de jongens en de meisjes dit thema apart te laten bespreken. In

sommige gevallen kan dat zorgen voor meer openheid.

Doel

- De jongeren kunnen voor zichzelf formuleren wat zij verstaan onder grensoverschrijdend gedrag.
- De jongeren weten dat seksueel overschrijdend gedrag iets is van alle tijden, de tijd van de Bijbel én nu.
- De jongeren beseffen dat een slachtoffer nooit schuld heeft.
- De jongeren staan stil bij de vraag waar ze terecht kunnen als zij te maken krijgen met overschrijdend gedrag.

Nodig

Introductie

Optie 1: Denkstofvideo

- Telefoons met internet om een en ander op te zoeken
- Link naar de Denkstofvideo 'Grensoverschrijdend gedrag'
- Apparatuur om de video te bekijken

Optie 2: Stellingen

- Link naar de Denkstofvideo 'Grensoverschrijdend gedrag'
- Apparatuur om de video te bekijken

Verdieping

Optie 1: Grensoverschrijdend gedrag in de Bijbel

- Bijbels

Optie 2: Het begint met kijken

- Bijbels
- Pen en papier
- Knutselspullen

Verwerking

Optie 1: Over de streep

Optie 2: #metoo

- Telefoons met internet

Afsluiting

- Evt. kaars en waxinelichtjes
- Evt. apparatuur om muziek te luisteren of het liedboek

Introductie (ong. 25 min.)

Optie 1: Denkstofvideo

Leg uit dat jullie het met elkaar gaan hebben over grensoverschrijdend gedrag. Ga met elkaar in gesprek over wat dat eigenlijk is. Kunnen de jongeren omschrijven waar zij aan denken als het gaat over grensoverschrijdend gedrag? Hoeveel mensen krijgen eigenlijk te maken met seksueel grensoverschrijdend gedrag? Zoek het eens op. *(53% vrouwen, 19% mannen (waarvan we het weten). 1 op de 8 vrouwen en 1 op de 25 mannen is verkracht.)*

Kijk vervolgens met elkaar naar de Denkstofvideo '[Grensoverschrijdend gedrag](#)'.

Ga daarna met elkaar in gesprek over de volgende vragen:

- Reageer eens op wat je hebt gezien.
- Wat vond je verhelderend?
- Wat vond je moeilijk?
- Waar heb je nog vragen over?

Wat doet het met je als je hoort dat 53% van de vrouwen en 19% van de mannen te maken krijgt met seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Optie 2: Stellingen

Lees de volgende stellingen voor. De jongeren kunnen reageren door te gaan staan/zitten. Staan = eens, zitten = oneens. Vraag na elke stelling een paar jongeren om te reageren. Waarom zijn ze het eens of oneens met de stelling? Kunnen ze hun antwoord uitleggen?

Stelling 1: Grenzen zijn voor iedereen gelijk.

Stelling 2: Seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft altijd te maken met aanrakingen op een ongewenste manier/plek.

Stelling 3: Er is de laatste tijd te veel aandacht voor grensoverschrijdend gedrag.

Stelling 4: Vrouwen kunnen net zo goed als mannen grensoverschrijdend gedrag vertonen.

Stelling 5: Als iemand grensoverschrijdend gedrag vertoont, is cancelen een goed idee.

Kijk vervolgens met elkaar naar de Denkstofvideo '[Grensoverschrijdend gedrag](#)'.

Verdieping (ong. 20 min.)

Optie 1: grensoverschrijdend gedrag in de Bijbel

In de Bijbel komen veel verhalen voor over grensoverschrijdend gedrag. Zoek eens het verhaal over Jozef en de vrouw van Potifar op waar Almatine het over heeft in de Denkstofvideo.

Lees met elkaar Genesis 39:1-20.

Ga met elkaar in gesprek:

- Wat valt je op als je dit verhaal leest?
- Waarom vallen de gebeurtenissen in dit verhaal onder grensoverschrijdend gedrag?
- Ken je andere voorbeelden uit de Bijbel waarin (seksueel) overschrijdend gedrag voorkomt? Zoek ze eens op.
- Wat zegt het jou dat deze verhalen in de Bijbel staan?

Optie 2: Het begint met kijken

Almatine legt in de video uit dat het begint met kijken. Hoe kijk je naar jezelf? En hoe kijk je naar de ander?

Lees met elkaar Matteüs 5:29-30 en ga in gesprek:

- Wat lees je hier?
- Wat doet het met je om dit te lezen?

Almatine legt uit: Het begint met wat je ziet, voordat je iets doet. Wat is mijn beeld van mijzelf en van de ander? Het gaat om respect, en dat we als mensen naar het beeld van God zijn gemaakt.

- Begrijp je wat Almatine hiermee bedoelt? Kun je het in eigen woorden uitleggen?
- Ben je het met Almatine eens? Waarom wel/niet?

Teken een groot oog. Schrijf of teken in het oog beelden van hoe jij jezelf en de ander wilt zien. Wat hoort erbij als je denkt aan 'beeld van God'? Hoe ziet respectvol met elkaar omgaan eruit?

Verwerking (ong. 20 min.)

Optie 1: Over de streep

Speel met elkaar 'over de streep' en ga zo dieper in op het onderwerp. Verdeel de ruimte in tweeën. De groep gaat aan één kant staan. Wanneer jij een stelling voorleest, stappen de jongeren op wie deze stelling betrekking heeft over de (denkbeeldige) lijn. Ga na elke stelling in gesprek. Wil iemand er iets over delen?

Let op: het gaat hier om het delen van persoonlijke verhalen. Doe dit dus alleen als de sfeer in de groep veilig genoeg is.

Stap over de streep als je

- zelf ervaring hebt met grensoverschrijdend gedrag
- met iemand gepraat hebt over grensoverschrijdend gedrag
- weet van iemand anders dat hij/zij grensoverschrijdend gedrag ervaren heeft
- vindt dat degene die grensoverschrijdend gedrag overkomt, daar soms/vaak ook een eigen aandeel in heeft (Let op: bespreek met elkaar 'victim blaming')
- vindt dat de dader altijd de schuld moet krijgen.

Optie 2: #metoo

Een tijd geleden was de beweging #metoo groot. Ga met elkaar in gesprek:

- Kende je deze beweging al? Deel met elkaar wat je erover weet of zoek eventueel op wat deze beweging inhoudt.

Schaamte en schuld zorgen er vaak voor dat als iemand iets overkomt, hij of zij dit niet durft te delen.

- Hoe zou zo'n beweging als #metoo dan kunnen helpen denk je?
- Wat heeft de #metoo-beweging teweeggebracht volgens jou?

Stel dat er iets gebeurt dat over jouw grenzen heen gaat. Bij wie kun jij dan terecht?

- Bespreek met elkaar bij wie jij je verhaal kunt doen. (Denk aan: ouders, iemand anders uit de familie, een mentor of vertrouwenspersoon op school.)
- Als leiding kun je ook vertellen dat jongeren bij jou terecht kunnen, bij de predikant van jullie gemeente, of de vertrouwenspersonen (als die er zijn in jullie gemeente). Noem ook instanties als 'veilige kerk'.

Afsluiting (ong. 10 min.)

Sluit jullie bijeenkomst af door met elkaar te bidden (evt. kun je daarbij een kaars aansteken) of een lied te zingen of te luisteren.

Voorbeeldgebed

Goede God en Vader in de hemel,

We danken U voor deze bijeenkomst, waarin we het met elkaar konden hebben over grensoverschrijdend gedrag.

We bidden U voor alle mensen, mannen en vrouwen, die te maken krijgen met (seksueel) overschrijdend gedrag. Dat zij mogen weten dat ze hier zelf geen schuld aan hebben.

We bidden U voor mensen om hen heen, dat ze de veiligheid en het vertrouwen voelen om met iemand te delen wat er gebeurd is als ze dat willen.

We bidden U voor langetermijngevolgen, voor mensen die er lang last van houden van wat er met

hen gebeurd is. Heer, wees met hen en geef hen vertrouwen en hun gevoel van veiligheid terug. We bidden U ook voor daders, die soms onbedoeld en soms bedoeld grenzen over zijn gegaan. We bidden U voor alle mensen die door deze berichten over grensoverschrijdend gedrag onzeker worden en minder onbevangen anderen tegemoet kunnen treden.

We bidden U om een veilige cultuur in welke setting dan ook; op het werk, op school, tijdens het sporten of het beoefenen van andere hobby's, in de kerk en thuis. We bidden U dat mensen geen misbruik zullen maken van hun machtspositie, en om een open, transparante sfeer. We bidden U om respect en naastenliefde.

Ga met ons mee de rest van deze dag en breng ons veilig thuis.

In Jezus' naam.

Amen

Liedsuggesties

- God van liefde, God van trouw: [God van liefde, God van trouw - Nederland Zingt](#)
- Een toekomst vol van hoop: [Een toekomst vol van hoop | Sela](#)
- Gebed om vrijheid: [gebed om vrijheid - Sela](#)
- I am sure I shall see: [Taize - I am sure I shall see](#)
- Liedboek lied 735: Gij, die de mens geschapen hebt

